

معرفی و خوانش اسناد مربوط به سیدنصرالله انتظام‌وزیری قسمت اول

علی قنبریان^۱

^۱ دانش آموخته پسادکتری فلسفه اخلاق از دانشگاه تهران و طلبه سطح ۴ (فقه و اصول)

چکیده

مقاله حاضر، با محوریت اسناد و آثار مربوط به سیدنصرالله انتظام‌وزیری است. ایشان از سادات شهر تفرش بوده و نسبش به امام سجاد (ع) منتهی می‌شود. خاندان ایشان در دوره قاجار از صاحب‌منصبان بوده و در انجام کارهای خیر و صدقات جاریه، سعی و کوشا بوده‌اند؛ به‌طوری‌که موقوفات بسیاری از این خاندان باقی‌مانده و گفته می‌شود که بزرگ‌ترین موقوفه کشور ایران، متعلق به این خاندان است. سیدنصرالله انتظام‌وزیری در زمان پهلوی اول و دوم، چه در داخل و چه در خارج از ایران، مناصبی داشته و پرکار و فعال بوده است. اسناد بسیاری از ایشان در سازمان اسناد ملی ایران، موجود است. برخی از این اسناد در ارتباط با سفرهای خارجی ایشان و دیدار با شخصیت‌ها و صاحب‌منصبان کشورهای دیگر است. در این نوشتار، تا آنجا که در توان نگارنده بود، این اسناد جمع‌آوری و ارائه شده است. روش گردآوری اطلاعات کتابخانه‌ای و به‌شیوه تبیینی تحلیلی اطلاعات پردازش شده است. ارجاع و استناد به منابع، درون‌متنی (APA است). در این مقاله ۳۰ مدرک (در قالب تصاویر و اسناد)، تبیین، خوانش، و تا حدی تحلیل و بررسی شده است.

واژه‌های کلیدی: سیدنصرالله انتظام‌وزیری، تصاویر، اسناد، قاجار، پهلوی اول و دوم.

مقدمه

بررسی و تبیین تاریخ و سرگذشت انسان‌های فعال و تأثیرگذار، سبب پیشرفت است. یکی از بهترین روش‌های به‌دست آوردن اطلاعات صحیح و دست‌اول، بررسی مدارک (تصاویر و اسناد) برجای‌مانده و خوانش و تحلیل آن‌هاست. این روش، درباره صاحب‌منصبان و اثرگذارانی که در دوره‌های متأخر، مانند دوره قاجار و پهلوی، زیسته‌اند، منطبق‌تر است؛ زیرا احتمال وجود مدارک از آن‌ها بیشتر است. یکی از شخصیت‌های فعالی که اسناد بسیاری از وی و فعالیت‌هایش برجای مانده، سیدنصرالله انتظام‌وزیری است. در این نوشتار در ضمن ۳ بخش، زندگی‌نامه و مدارک مربوط به ایشان بررسی شده است. سعی کردم، در این نوشتار از تصاویر و مدارک جدیدی استفاده کنم که در یادداشت‌ها و مقالات گذشته‌ام، درج نشده باشد. بخش‌های مقاله عبارت است از:

۱. شخصیت‌شناسی سیدنصرالله انتظام‌وزیری؛ ۲. معرفی تصاویری از نصرالله انتظام؛ ۳. خوانش اسنادی در ارتباط با نصرالله انتظام. به‌خاطر کثرت اسناد مربوط به سیدنصرالله، در مقاله حاضر فقط اسناد مربوط به کارنامه (رزومه) و فرامین انتصاب و اعطای نشان به نصرالله انتظام آورده شد و بقیه مدارک در مقاله دوم با عنوان «معرفی و خوانش اسناد مربوط به سیدنصرالله انتظام‌وزیری قسمت دوم» پردازش خواهد شد.

بخش ۱. شخصیت‌شناسی سیدنصرالله انتظام‌وزیری

سیدنصرالله انتظام‌وزیری در ۱۲۷۸ خورشیدی در تهران متولد شد. وی برادر کوچک‌تر سیدعبدالله انتظام‌وزیری است. سیدنصرالله یکی از چهره‌های سیاسی دوران حکومت خاندان پهلوی اول و دوم است. تحصیلات خود را در مدرسه حقوق و سپس علوم سیاسی دانشگاه تهران گذراند و تحصیلات تکمیلی را در پاریس ادامه داد. ایشان کار خود را با وزارت امور خارجه آغاز کرد. در اواخر سلطنت رضا شاه به تهران فراخوانده شد و به سمت ریاست تشریفات دربار (رئیس تشریفات سلطنتی) منصوب شد (رشیدی و قنبریان، ۱۳۹۹: ۷۷).

۱.۱. سمت‌های سیدنصرالله انتظام‌وزیری

سال‌ها سفارت و کارداری ایران در کشورهای اروپایی، مانند فرانسه.

وزیر بهداشتی کابینه قوام در سال ۱۳۲۱.

وزیر پست و تلگراف، راه، و امور خارجه.

ریاست مجمع عمومی سازمان ملل متحد در سال ۱۳۲۹ با ۳۲ رأی از مجموع ۵۴ رأی در دوره پنجم.

نماینده دائمی ایران در سازمان ملل و سفیر ایران در آمریکا در سال ۱۳۳۱.

نماینده ایران در سازمان‌های بین‌المللی.

دارای نشان درجه اول همایون (نراقی و غفاری، ۱۳۵۳: ۲۹).

به‌گفته نزدیکان و آشنایان، ایشان در انجام امور خیر و کار نیک و دستگیری از مستمندان، کوشا بودند.

سیدنصرالله انتظام‌وزیری در ۱۳۵۹/۹/۲۹ شمسی در ۸۱ سالگی درگذشت (سحاب، ۱۳۹۳: ۱۱۳) و در قطعه ۷ ردیف ۱۳۹ شماره ۲۴ بهشت زهرا به خاک سپرده شد.

بخش ۲. معرفی تصاویری از نصرالله انتظام
در بخش دوم، ۲۰ تصویر از سید نصرالله انتظام‌وزیری ارائه و تبیین شده است.

مدرک ۱

سید نصرالله انتظام‌وزیری همراه تریگوه لی
نیویورک، عیادت از دکتر مصدق، ۱۹۵۱ میلادی

مدرک ۲

سید نصرالله انتظام‌وزیری

در سازمان ملل متحد

Ambassador Nasrollah Entezam (2nd from right), President of the 5th session of the General Assembly, speaks to media, New York, 1951.

نصراله انتظام (نفر دوم از راست)، رئیس پنجمین اجلاس مجمع عمومی، در حال مصاحبه با خبرنگاران، نیویورک، ۱۹۵۱.

مدرک ۳

سید نصرالله انتظام وزیری نفر دوم از سمت راست

رئیس پنجمین اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل

در حال مصاحبه با خبرنگاران، نیویورک ۱۹۵۱

مدرک ۴

نمایندگان ایران در جلسه شورای امنیت سازمان ملل

از راست:

سید نصرالله انتظام وزیری، عباس خلعتبری، باقر کاظمی،

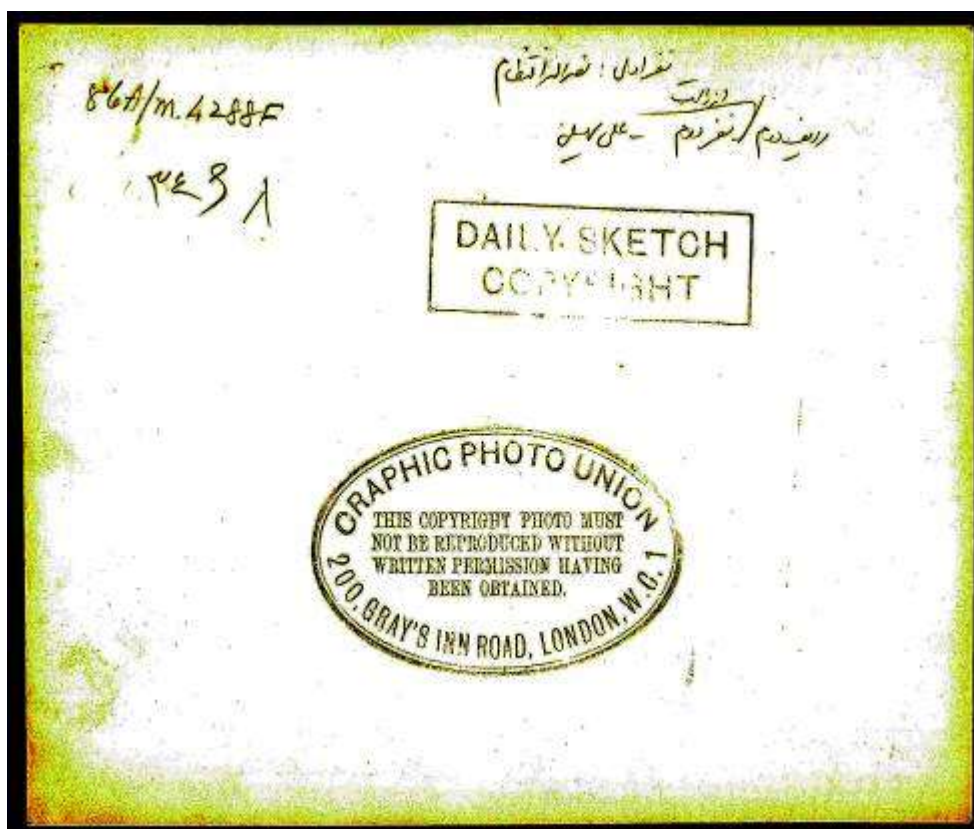
نظامی، منصورالسلطنه، عدل، جلال عبده، تقی زاده

مدرک ۵

علی سهیلی و نصرالله انتظام

در کنفرانسی با حضور مقامات خارجی

مدرک ۶

ظهر (پشت) مدرک ۵

نفر اول: نصرالله انتظام

مشخصات مدرک شماره ۵ از پایگاه اطلاع رسانی کتابخانه ملی ایران

شماره مدرک: ۲۱۰۶۳۹۵

محل نگهداری: آرشیو ملی ایران

شماره بازیابی: ۹۹۸/۲۵/۳۴۶

نام خاندان - منشأ یا: نوبخت (خاندان)، اهداگر

Nowbakhat family

عنوان و نام پدیدآور: [علی سهیلی و نصرالله انتظام در کنفرانسی با حضور مقامات خارجی] [عکس]

وضعیت تولید / نشر: [۱۳۲۰].

مشخصات ظاهری: ۱ عکس: اصلی، سیاه و سفید؛ ۲۱×۱۶ س.م.

توصیفگر: انتظام، نصرالله، ۱۲۷۸ - ۱۳۶۰.

سهیلی، علی، ۱۲۷۴ - ۱۳۳۷.

توصیفگر: روابط بین‌المللی

وزیران

Ministers

نخست‌وزیران

کنفرانس‌ها و کنگره‌ها

دوره پهلوی

Pahlavi Era

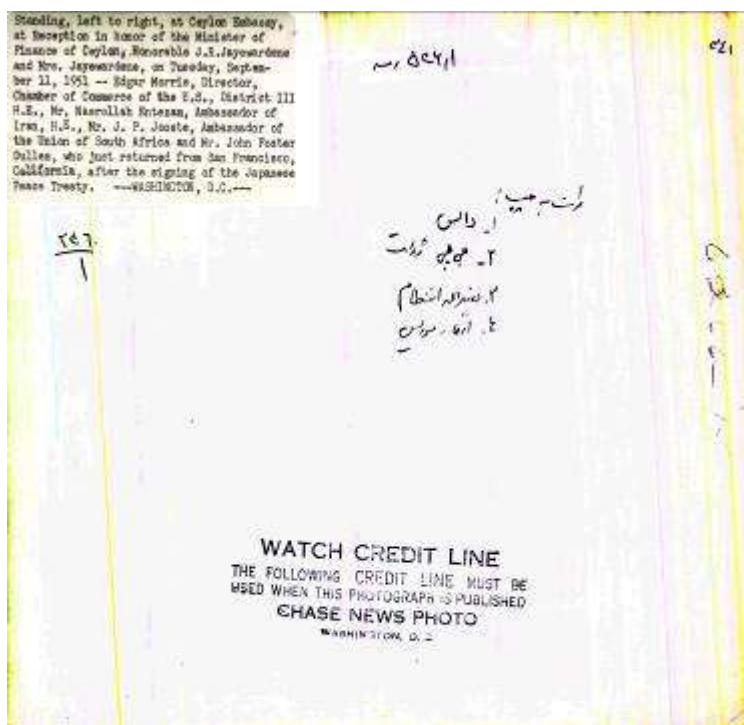
چکیده: نصرالله انتظام، به‌همراه علی سهیلی، در کنفرانس، در حال مذاکره با یکی از مقامات خارجی.

مدرک ۷

راست به چپ:

جان فستر دالس، جی پی ژوزت، نصرالله انتظام، ادرگار موريس

مدرک ۸

ظهر (پشت) مدرک ۷

مشخصات مدرک شماره ۷ از پایگاه اطلاع‌رسانی کتابخانه ملی ایران

شماره مدرک : ۲۷۰۳۵۲۴

محل نگهداری : آرشیو ملی ایران

شماره بازیابی : ۳۱۱/۲۵/۲۴۶۰

منشأ : سازمان شاهنشاهی خدمات اجتماعی

Imperial Organization for Social Services

عنوان و نام پدیدآور : [نصرالله انتظام در کنار چندتن از مقامات آمریکایی] [عکس]

وضعیت تولید / نشر : [ایالات متحده، ۱۹۵۱م].

مشخصات ظاهری : ۱عکس: سیاه و سفید؛ ۲۵×۲۰سم.

یادداشت : برگه‌ای حاوی اطلاعاتی به زبان انگلیسی به عکس الصاق شده است.

توصیفگر : انتظام، نصرالله، ۱۲۷۸ - ۱۳۶۰.

توصیفگر : روابط خارجی

سفارت‌خانه‌ها

مقامات بلندپایه

توصیفگر : ایالات متحده

چکیده : دیدار و گفت‌وگو نصرالله انتظام با مقامات آمریکایی و سفیر آفریقای جنوبی در سفارت سیلان در واشنگتن.

مدرک ۹

سید نصرالله انتظام‌وزیری

۱- ۲۰

مدرک ۱۰

سید نصرالله انتظام‌وزیری

نفر سمت چپ:

آنا النور روزولت همسر رئیس‌جمهور آمریکا

مدرک ۱۱

منشور سازمان ملل از طریق

سید نصرالله انتظام‌وزیری و آنا النور روزولت

مدرک ۱۲

سید نصرالله انتظام‌وزیری در نزد محمد مصدق

خاندان نوبخت، شماره:

۳۵۴/۲ ی

مدرک ۱۳

از راست:

سید نصرالله انتظام‌وزیری

و دبیر کل سازمان ملل متحد (Trygve Lie)

شماره: ۷۶۸/۸ - ۱۴۰۲

مشخصات مدرک شماره ۱۳ از پایگاه اطلاع‌رسانی کتابخانه ملی ایران

- شماره مدرک : ۲۲۰۸۹۳۹
- محل نگهداری : آرشیو ملی ایران
- شماره بازیابی : ۹۹۸/۲۵/۷۶۸
- نام خاندان - منشأ یا... : نوبخت (خاندان)، اهداگر
Nowbakhat family
- عنوان و نام پدیدآور : انصرالله انتظام نماینده ایران در سازمان ملل متحد در کنار تریگوه لی دبیر کل سازمان
مذکور [عکس]
- وضعیت تولید / نشر : [ایالات متحده، ۱۳۲۹].
- مشخصات ظاهری : ۱ عکس: سیاه و سفید؛ ۲۵×۲۰ س.م.
- توصیفگر : انتظام، نصرالله، ۱۲۷۸ - ۱۳۶۰.
- لی، تروگوه، ۱۸۹۶ - ۱۹۶۸ م.
Lie, Trygve
- توصیفگر : سازمان ملل متحد
United Nations
- توصیفگر : مأموران سیاسی
دوره پهلوی
Pahlavi Era
- دبیر کل سازمان ملل متحد
United Nations Secretary-General
- نشانه
Sign
- توصیفگر : ایالات متحده
United States
- چکیده : نصرالله انتظام، نماینده ایران در سازمان ملل، در کنار تریگوه لی دبیر کل این سازمان ایستاده
است و بالای سر آنها، آرم سازمان ملل متحد دیده می‌شود.

مدرک ۱۴

سید نصرالله انتظام‌وزیری

مدرک ۱۵

از راست: محمدرضا پهلوی و سید نصرالله انتظام‌وزیری

خاندان نوبخت، شماره شناسایی: ۲۱۳۰۱۹۷ و ۴۹۵

مدرک ۱۶

سفر به مشهد

مشخصات مدرک شماره ۱۶ از پایگاه اطلاع‌رسانی کتابخانه ملی ایران:

شماره مدرک : ایران ۳۳۸۶۱-۲۵

عنوان قراردادی : [مهمانیها]

عنوان و نام پدیدآور : مهمانیها [عکس]

وضعیت تولید/نشر : مشهد

مشخصات ظاهری : مادر: سیاه و سفید؛ ۱۶x۲۱+۱-۳۳۸۶۱-۲۵

مادر: سیاه و سفید؛ ۱۶x۲۱+۲-۳۳۸۶۱-۲۵

مادر: سیاه و سفید؛ ۱۶x۲۱+۳-۳۳۸۶۱-۲۵

توصیفگر : دوره پهلوی / دولتمردان / شادمان، فخرالدین / مشهد / مهمانیها / مسافرت / خراسان / رام،
مصطفی قلی / استانداران / انتظام، نصرالله

دسترسی و محل الکترونیکی : آدرس الکترونیکی منبع

چکیده : نصراله انتظام (نفر سوم در نوع شماره ۱) عضو عالی‌رتبه وزارت امور خارجه در سفر به مشهد.

هنگام شرکت در یک مهمانی با حضور مصطفی قلی رام (نفر اول در نوع شماره ۱) استاندار خراسان و شادمان (نفر دوم در نوع

شماره ۱) نایب‌التولیه آستان قدس

مدرک ۱۷

امضای منشور ملل متحد در کنفرانس سان فرانسیسکو

توضیحاتی دربارهٔ مدرک شمارهٔ ۱۷:

مصطفی عدل در حال امضای منشور ملل متحد در کنفرانس سانفرانسیسکو.
ایستاده از راست:

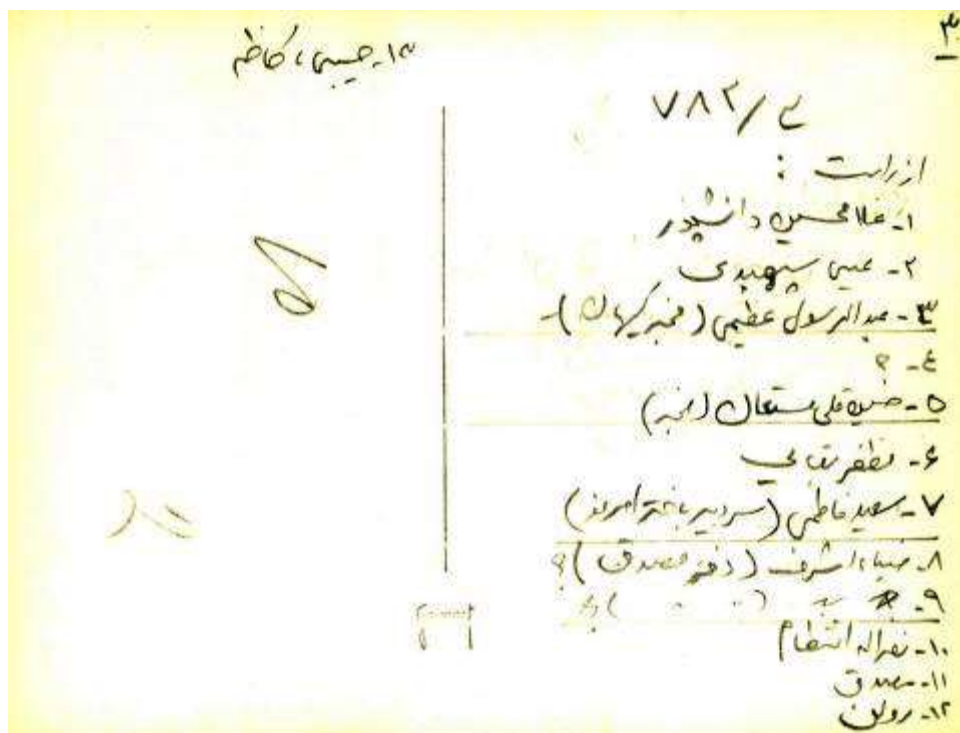
باقر کاظمی، علی اکبر سیاسی، و نصرالله انتظام

منشور ملل متحد سندی است که هدفها و سازمان، و نحوه کار سازمان ملل متحد و نهادهای وابسته به آن را تعیین می کند. این سند در حکم اساسنامه سازمان ملل است. متن منشور ملل متحد در ۲۶ ژوئن ۱۹۴۵ در سانفرانسیسکو در پایان کنفرانس ملل متحد به امضای ۵۰ کشور از ۵۱ کشور اولیه (لهستان در کنفرانس شرکت نکرد) رسید و در ۲۴ اکتبر ۱۹۴۵ لازم الاجرا شد. امروزه ۱۹۳ کشور آن را امضا کرده اند و رعایت مفاد آن برای همه اعضای سازمان ملل متحد الزامی است. در متن منشور صریحاً تأکید شده که مفاد منشور بر هر قرارداد بین المللی دیگری مقدم است.

مدرک ۱۸

سید نصرالله انتظام‌وزیری نزد دکتر مصدق

مدرک ۱۹

ظهر (پشت) مدرک ۱۸

از راست: ۱. غلامحسین دانشپور ۲. عیسی سپهبدی ۳. عبدالرسول عظیمی (مخبر کیهان) ۴. ؟ ۵. حسینقلی مستعان (مخبر) ۶. مظفر بقایی ۷. سعید فاطمی (سردبیر باختر امروز) ۸. ضیاء اشرف (دختر مصدق) ۹. ؟ ۱۰. نصرالله انتظام ۱۱. مصدق ۱۲. رولن حبیبی،

مقبرہ سید نصر اللہ انتظام وزیری

تهران، بهشت زهرا ÷

بخش ۳. خوانش اسنادی در ارتباط با نصرالله انتظام
در بخش سوم، ۱۰ سند از سید نصرالله انتظام‌وزیری ارائه و خوانش شده است.

مدرک ۲۱

بیوگرافی سید نصرالله انتظام

خوانش مدرک ۲۱:

۲۲۶ / انتظام، نصرالله / وزیر مشاور / ۲۷۳ / بیوگرافی آقای نصرالله انتظام / نام و نام خانوادگی: نصرالله انتظام
تاریخ و محل تولد: تهران ۱۲۷۸ شمسی / تحصیلات: فارغ التحصیل مدرسه سیاسی و لیسانسیه حقوق
مشاغلی که عهده دار بوده است:

منشی محکمه جزا - ثبات اداره دول غیرهمجوار - عضو اداره دوم سیاسی - منشی اول اداره دوم - نیابت دوم سفارت پاریس
- نیابت دوم سفارت ورشو - عضو مقدم اداره اروپا و آمریکا - کفیل اداره عهود - نایب اول سفارت لندن - نایب اول سفارت
برن - شارژ دافر مستقل سفارت برن - تصدی ریاست اداره سوم سیاسی - رئیس تشریفات خارجی سلطنتی از تاریخ
۱۳۱۸/۱۲/۱۴ شمسی - وزیر بهداری در بهمن ماه ۱۳۲۱ - وزیر راه [در] بهمن ماه ۱۳۲۳ - وزیر پست و تلگراف - وزیر امور
خارج - رئیس هیئت نمایندگی دائمی ایران در سازمان ملل متحد [در] فروردین ۱۳۲۶ - سفیرکبیر شاهنشاهی در واشنگتن
از خردادماه ۱۳۲۹ - سفیرکبیر شاهنشاهی در واشنگتن از تاریخ ۱۳۳۲/۶/۳ - عضو هیئت نمایندگی ایران در پاریس
۱۳۳۶/۱۱/۵ - عضو علی البدل هیئت نمایندگی ایران در جلسه فوق العاده مجمع عمومی جامعه ملل - رئیس مجمع عمومی
سازمان ملل متحد در دوره پنجم - ریاست اتحادیه طرفداران ملل متحد و نماینده ایران در شورای امنیت و کمیسیون خلع
سلاح - آقای انتظام چندین بار ریاست نمایندگی ایران را در مجمع عمومی سازمان ملل متحد عهده دار بوده اند و آخرین شغل
ایشان سفیرکبیر ایران در پاریس بود.

آقای انتظام در کابینه آقای اسدالله علم (۲۸ تیر ۱۳۴۱) به سمت وزیر مشاور تعیین شدند.

مشخصات مدرک شماره ۲۱ از پایگاه اطلاع رسانی کتابخانه ملی ایران:

شماره کتابشناسی ملی	:	۳۹۶۰۴۵۶
عنوان و نام پدیدآور	:	[نصرالله انتظام] [کارنامک]
وضعیت نشر	:	[تهران، ۱۳۴۴].
مشخصات ظاهری	:	۱ ورق؛ ۳۲×۲۰ س.م.
توصیفگر	:	انتظام، نصرالله، ۱۲۷۸ - ۱۳۶۰.
توصیفگر	:	وزیران

Ministers

وزارتخانه ها

Executive departments

معرفی برخی از فرامین انتصاب و اعطای نشان به نصرالله انتظام

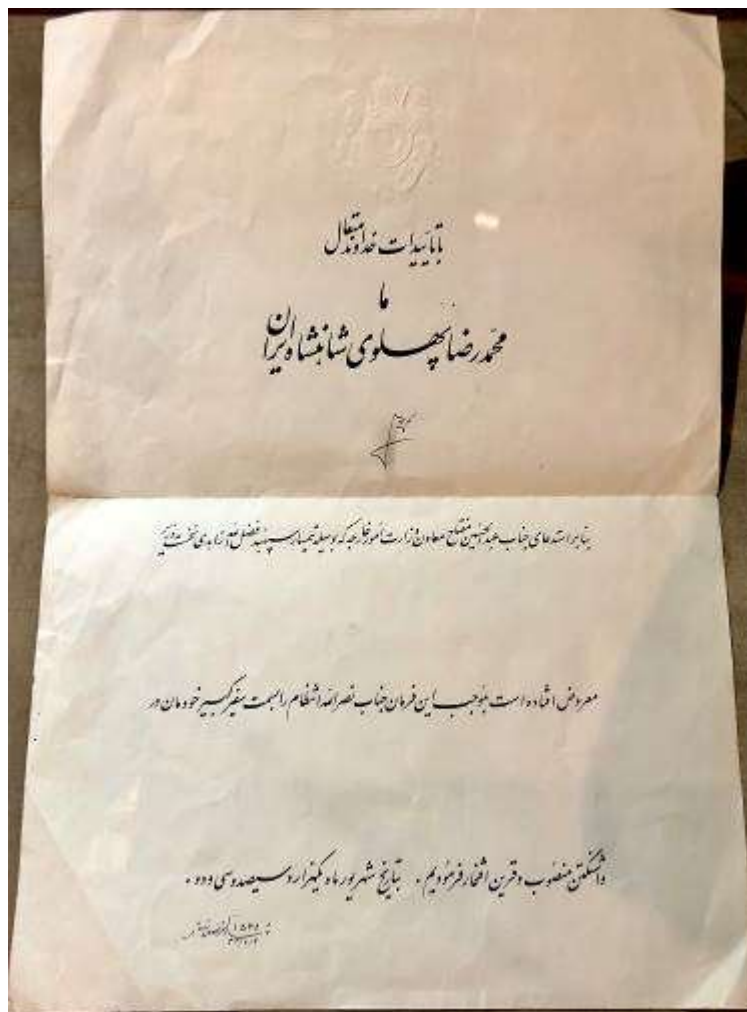
سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

۲۹۰۹۸۸۶

کاربرگه توصیف اسناد (پرونده)

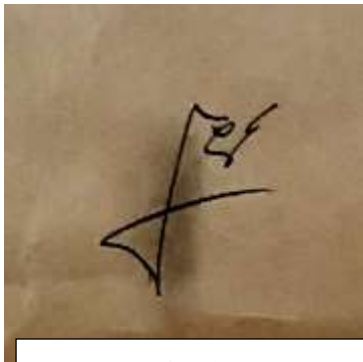
منشأ: اهدایی بنیاد شهید		جای‌نما: ۹۹۸/۱۸۸
عنوان: فرامین انتصاب و احکام اعطای نشان به نصرالله انتظام		
محتوا:		
فرامین انتصاب و اعطای نشان به نصرالله انتظام؛ از جمله اعطای نشان تاج‌گذاری رضاشاه از سوی تیمورتاش وزیر دربار، اعطای نشان انیس عظیم از سوی فاروق و فریده پادشاه و ملکه مصر، احکام انتصاب به سمت‌های نایب اول سفارت شاهنشاهی در لندن، وزارت راه در دولت علی سهیلی، سفارت ایران در واشنگتن به سفارش عبدالحسین مفتاح معاون وزارت خارجه در دولت فضل‌الله زاهدی، منشی اول اداره دوم سیاسی و نیابت دوم سفارت در پاریس		
ضمائم: نمودار ☐ عکس ☐ جدول ☐ تمبر ☐ بریده نشریات ☐	تعداد برگ: ۶ برگ (۸ ص)	نقشه و کروکی ☐ فیلم و نوار ☐
دوره تاریخی: ۱۳۱۲.۱۳۰۵		زبان / خط: فارسی
تاریخ سند: ۱۳۲۲. ۱۳۵۸ ق.		
ویژگیهای ظاهری و نیازهای فنی:		
تعداد اسناد ارسالی جهت مرمت: برگ.		
شماره دستیابی: IRNA...		تاریخ توصیف: ۹۳/۲/۸
نام کارشناس: نرجس جاویدی		مسئول بازبینی:
شرایط دسترسی‌پذیری: آزاد ☒ محدود ☐ ممنوع ☐		
توضیحات: صفرعلی		

توصیفگرها: انتظام، نصرالله ۱۲۷۸-۱۳۶۰
زاهدی، فضل‌الله ۱۲۷۵-۱۳۴۲
فاروق اول، شاه مصر ۱۹۲۰-۱۹۶۵ م
فریده، ملکه مصر ۱۹۲۱-۱۹۸۸ م
رضا پهلوی، شاه ایران ۱۲۷۵-۱۳۲۳ پاریس
مفتاح، عبدالحسین - ۱۲۷۷؟ واشنگتن (دی.سی)
محمدرضا پهلوی، شاه ایران ۱۲۹۸-۱۳۵۹ لندن (انگستان)
سهیلی، علی ۱۲۳۷-۱۲۷۴
تیمورتاش، عبدالحسین ۱۲۶۰-۱۳۱۲
ایران، وزارت امور خارجه
ایران، وزارت دربار شاهنشاهی
فرمان‌ها
دست خط‌ها
تاجگذاری
وزیران
مقامات بلندپایه
انتصاب
سفرها
نشان‌ها
نمایه‌های پیشنهادی:
یادداشت: آرم شاهنشاهی پهلوی به صورت مهر خشک. آرم سلطنتی دربار مصر و تحمیدیۃ بسم الله العلی الاکبر. آرم وزارت امور خارجه (شیر و خورشید با شمشیری در دست). دستخط و امضا و طغراء محمدرضا پهلوی. تعدادی از برگ‌های پرونده دارای ظهرو نویسی و مراحل ثبت دفتری است. یک برگ از پرونده به زبان عربی و خط رقعه است.

مدرک ۲۲

سیمت سفیر کبیر در واشنگتن

مدرک ۲۳

امضای محمدرضا پهلوی

در بالای سند مهر برجسته است. محمدرضا شاه پهلوی سند را امضا کرده است.

خوانش مدرک ۲۲:

با تأییدات خداوند متعال

محمدرضا پهلوی شاهنشاه ایران

بنابر استدعای جناب عبدالحسین مفتاح معاون وزارت امور خارجه که به وسیله تیمسار سپهبد فضل‌الله زاهدی نخست‌وزیر معروض افتاده است، به موجب این فرمان جناب نصرالله انتظام را به سِمَتِ سفیر کبیر خودمان در واشنگتن منصوب و قرین افتخار فرمودیم.

به تاریخ شهریورماه یک‌هزار و سیصد و سی و دو.

شماره ۱۵۳۸ دفتر مخصوص شاهنشاهی

۳۲/۷/۴

مدرک ۲۴

شماره سند در سازمان اسناد ملی ایران:

NLAI-310-012846-0001

خوانش مدرک ۲۴:

اداره: دفتر محرمانه – ملل متحد

شماره: ۷۵۶۶

مورخ: ۲۸/۱۰/۲۶

پیوست دارد

وزارت امور خارجه

محرمانه و فوریست

جناب آقای نخست‌وزیر

دبیر کل سازمان ملل متحد طی نامه‌ای که رونوشت آن به ضمیمه تقدیم می‌گردد بر طبق قطعنامه مورخه ۲۸ آوریل ۱۹۴۸ مجمع عمومی سازمان ملل متحد به منظور اجرای مواد ۱۱ و ۱۳ منشور ملل متحد برای حفظ صلح و امنیت جهانی به وسیله حل مسالمت‌آمیز اختلافات بین‌المللی از طریق تعیین و اعزام کمیسیون‌های تحقیق و آشتی از وزارت امور خارجه تقاضا نموده است اسامی از یک تا ۵ نفر از رجال ایران را که از لحاظ معروفیت و سوابق و تجربیات و موقعیت و اطلاعات، صلاحیت عضویت در کمیسیون‌های مزبور را داشته باشند معرفی نماید؛ لذا در نظر گرفته شده است جناب آقای تقی‌زاده، جناب آقای منصورالسلطنه عدل با جناب آقای نصرالله انتظام و جناب آقای دکتر متین دفتری به‌علاوه وزیر امور خارجه به دبیرخانه سازمان ملل متحد معرفی شوند.

با ارسال متن قطعنامه مصوبه ۲۸ آوریل ۴۹ مستدعیست هر نظری که درباره اسامی پیشنهادی مذکور اتخاذ خواهند فرمود به وزارت امور خارجه مرقوم فرمایید تا پاسخ دبیر کل صادر گردد.

وزیر امور خارجه

خوانش مدرک ۲۵:

نمونه ۶

به تاریخ: ۱۳۲۲/۲/۱۸

شماره: ۳۹۸۹/۱۹۷

پیوست

نخست وزیر

هیئت وزیران در جلسه ۱۷ اردیبهشت ماه ۱۳۲۲ تصویب نمودند که از ۲۷ فروردین ماه ۱۳۲۲ پایه هیئت اداری جناب آقای نصرالله انتظام به پایه ۹ اداری تبدیل و حقوق آن را از محل حقوق وزارت پست و تلگراف دریافت دارند.

وزیر مشاور

امضای وزیر خواربار

امضای وزیر بهداشت

امضای وزیر دادگستری

امضای وزیر بازرگانی و پیشه و هنر

امضای وزیر جنگ

وزیر راه

امضای وزیر امور خارجه

امضای وزیر فرهنگ

امضای وزیر پست و تلگراف و تلفن

امضای وزیر دارایی

امضای وزیر کشاورزی

٤٢

خوانش مدرک ۲۶:

دفتر نخست وزیر

شماره عمومی

شماره خصوصی

جزوه دان

پرونده

نوع پیش نویس

موضوع پیش نویس

پیوست

پاکنویس کننده

تاریخ نوشتن

ماه

تاریخ پاکنویس: ۲۲/۲/۵

تاریخ ثبت

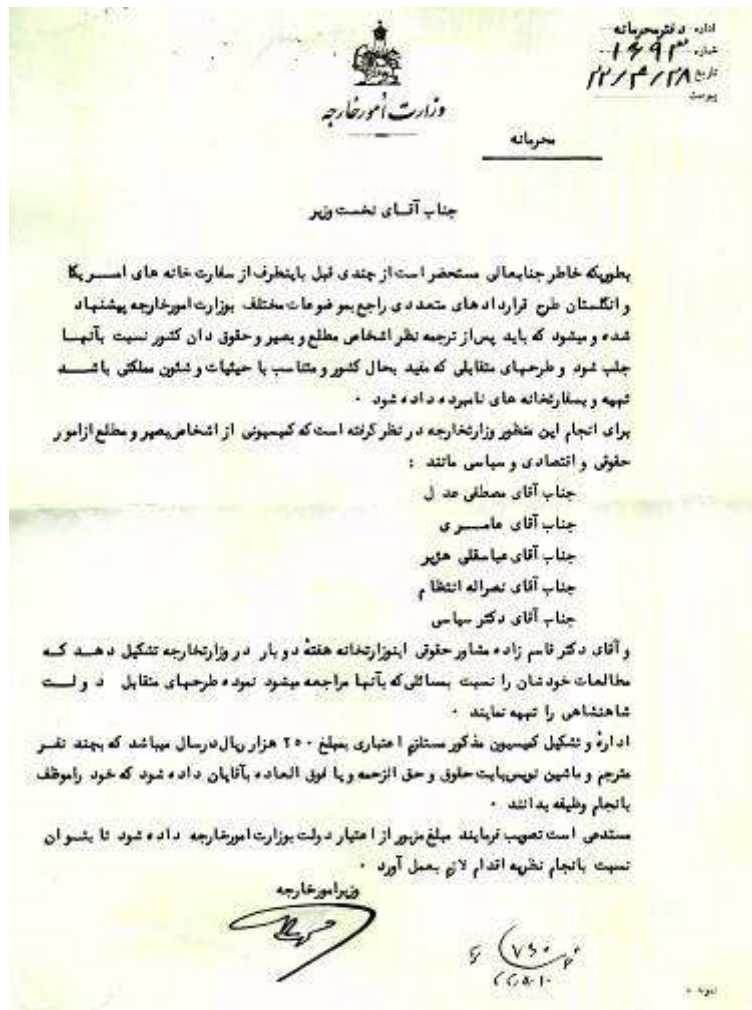
وزارت دارایی

هیئت وزیران در جلسه اردیبهشت ماه ۱۳۲۲ تصویب نمودند که از ۲۷ فروردین ماه ۱۳۲۲ پایه هشت اداری جناب آقای نصراله

انتظام به پایه ۹ اداری تبدیل یابد.

تصویب نامه در دفتر نخست وزیر است.

رونوشت تصویب نامه برای استحضار جناب انتظام وزیر پست و تلگراف و تلفن فرستاده می شود.

مدرک ۲۷

شماره سند در سازمان اسناد ملی ایران:

NLAI-310-008561-0001

خوانش مدرک ۲۷:

اداره دفتر محرمانه

شماره: ۱۶۹۳

تاریخ: ۲۲/۴/۲۸

وزارت امور خارجه

محرمانه

جناب آقای نخست‌وزیر

به‌طوری‌که خاطر جنابعالی مستحضر است از چندی قبل به این طرف از سفارت‌خانه‌های آمریکا و انگلستان طی قراردادهای متعددی راجع به موضوعات مختلف به وزارت امور خارجه پیشنهاد شده و می‌شود که باید پس از ترجمه، نظر اشخاص مطلع و بصیر و حقوقدان کشور نسبت به آن‌ها جلب شود و طرح‌های متقابلی که مفید به حال کشور و متناسب با حیثیات و شئون مملکتی باشد تهیه و به سفارتخانه‌های نامبرده داده شود. برای انجام این منظور وزارت خارجه در نظر گرفته است که کمیسیونی از اشخاص بصیر و مطلع از امور حقوقی و اقتصادی و سیاسی مانند:

جناب آقای مصطفی عدل

جناب آقای عامری

جناب آقای عباسقلی هژیر

جناب آقای نصراله انتظام

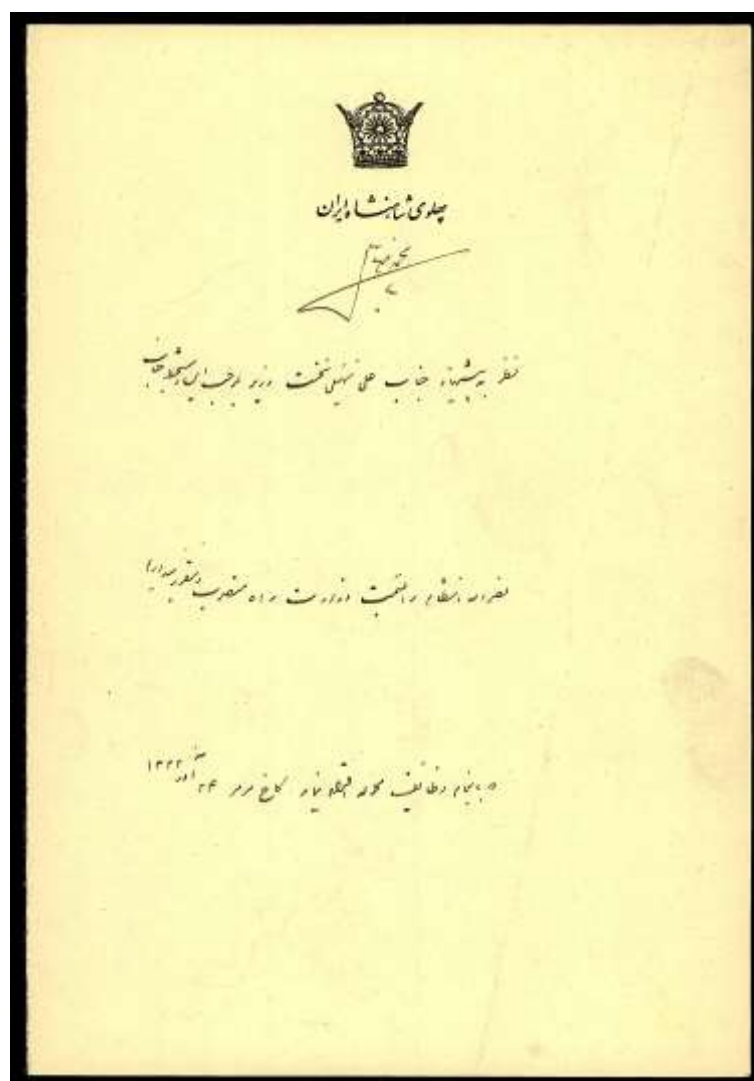
جناب آقای دکتر سیاسی

و آقای دکتر قاسم‌زاده مشاور حقوقی این وزارتخانه، هفته‌ای [دو بار در وزارت خارجه تشکیل دهد که مطالعات خودشان را نسبت به مسائلی که به آن‌ها مراجعه می‌شود نموده طرح‌های متقابل دولت شاهنشاهی را تهیه نمایند. اداره و تشکیل کمیسیون مذکور مستلزم اعتباری به مبلغ ۲۵۰ هزار ریال در سال می‌باشد که به چند نفر مترجم و ماشین‌نویس بابت حقوق و حق‌الزحمه و یا فوق‌العاده به آقایان داده شود که خود را موظف به انجام وظیفه بدانند. مستدعی است تصویب فرمایند مبلغ مزبور از اعتبار دولت به وزارت امور خارجه داده شود تا بتوان نسبت به انجام نظریه اقدام لازم به عمل آورد.

وزیر امور خارجه

شماره ۷۶۰

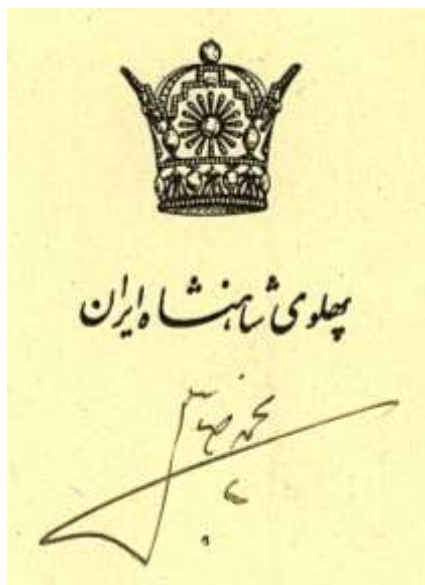
۲۲/۵/۱۰

مدرک ۲۸

شماره سند در سازمان اسناد ملی ایران:

۸۲۸۱۰۰۰ ۰۰۰۱۰۰ ۰۰۰۲

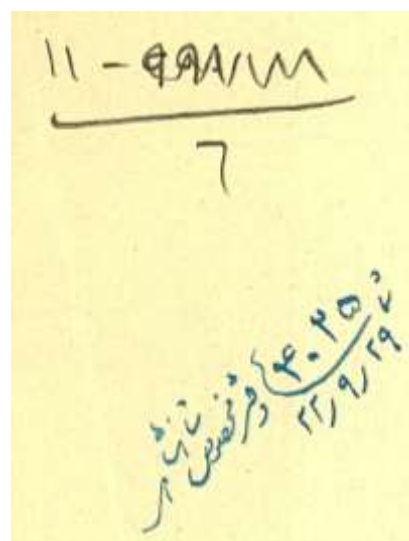
مدرک ۲۹

امضای محمدرضا پهلوی

مدرک ۳۰

شماره سند در سازمان اسناد ملی ایران:

NLAI-998-000188-0004

خوانش مدرک ۲۸:

پهلوی شاهنشاهی ایران

نظر به پیشنهاد جناب علی سهیلی نخست‌وزیر، به موجب این دستخط جناب نصرالله انتظام را به سمت وزارت راه منصوب، و مقرر می‌داریم که به انجام وظایف محوله اقدام نماید.

کاخ مرمر

۱۳۲۲ آذر ۲۴

نتیجه‌گیری

از اسناد و تصاویر چنین استنباط می‌شود که معظم فعالیت‌های سیاسی و اجتماعی سیدنصرالله انتظام‌وزیری در خارج از کشور و در ارتباط با رؤسا، صاحب‌منصبان، و دیپلمات‌های دیگر کشورها بوده است تا جایی که ایشان از سوی فاروق و فریده ملکه مصر نشان انیس عظیم را دریافت کرده است. گرچه سیدنصرالله در دوره قاجار به دنیا آمد، اما هیچ مدرک و سندی دال بر اینکه وی در آن دوره، سمت و منصبی داشته باشد، یافت نشده است. در دوره قاجار ایشان در سنین جوانی بوده و به احتمال مشغول تحصیل. بنابراین، مدارک مناصب و مسئولیت‌های ایشان، منحصر به دوره پهلوی اول و دوم بوده و سهم دوره پهلوی دوم بسیار بیشتر.

منابع

الف) کتاب‌ها

۱. رشیدی، منصور و قنبریان، علی، ۱۳۹۹ش، خاندان انتظام‌وزیری: زندگی‌نامه و خدمات فرهنگی اجتماعی عمرانی، طراح جلد و صفحه‌آرا: مهندس علیرضا رشیدی، تهران: میراث فرهیختگان، چ دوم.
۲. پایگاه اطلاع‌رسانی کتابخانه ملی ایران: <https://opac.nlai.ir>.
۳. رشیدی، منصور و قنبریان، علی، ۱۳۹۹ش، بیان اجمالی زندگانی میرزا موسی وزیر تفرشی میرزا عیسی خان وزیر سیدعبدالله خان انتظام‌السلطنه سیدمحمد انتظام‌السلطنه "بینشعلی" سیدعبدالله انتظام‌وزیری و سیدنصرالله انتظام‌وزیری، طراح جلد و صفحه‌آرا: مهندس علیرضا رشیدی، تهران: میراث فرهیختگان، ناظر فنی: مؤسسه فرهنگی هنری نوین پژوهش فیاض، چ دوم.
۴. سحاب، غلامرضا، سالنامه تفرش، ۱۳۹۳، سال شانزدهم، دنیای جغرافیای سحاب، چ اول.
۵. نراقی، حسن و غفاری، فرخ، ۱۳۵۳، خاندان غفاری کاشان، با مقدمه ابراهیم غفاری، تهران، انتشارات فرهنگ ایران زمین.

ب) تصاویر و اسناد

۶. تعداد ۳۰ تصویر و سند از کتابخانه ملی ایران و کتابخانه شخصی خاندان انتظام‌وزیری و